

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อมวลชนทางการศึกษาที่เข้ามามีบทบาทต่อระบบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิดเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในระบบการสอนทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดใช้ระบบการสอนทางไกลผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัย ในการปรับปรุงคุณภาพของรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้น การได้มาซึ่งข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอรายการและเทคนิคการผลิตที่เหมาะสมจากกลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชให้เป็นสื่อการสอนระบบทางไกลที่ทันหน้าที่ถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอ และเทคนิคการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คำถามในการวิจัย

กลุ่มผู้ผลิต ซึ่งได้แก่ นักวิชาการด้านเนื้อหา นักเทคโนโลยีการศึกษา และนายช่างเทคนิค รวมทั้งนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอ และเทคนิคการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1.1 นักวิชาการด้านเนื้อหา จำนวน 100 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน 68 คน

1.2 นักเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 40 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน 37 คน

1.3 นายช่างเทคนิค จำนวน 10 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน 8 คน

รวมจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรของกลุ่มผู้ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง
เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จำนวนทั้งสิ้น 150 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน
ทั้งสิ้น 113 คน

2. กลุ่มนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน 236 คน

รวมจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 349 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับนักวิชาการด้านเนื้อหา

ชุดที่ 2 สำหรับนักเทคโนโลยีการศึกษาและนายช่างเทคนิค

ชุดที่ 3 สำหรับนักศึกษา

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่ง เป็น

1.1 สำหรับกลุ่มผู้ผลิตสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพได้แก่ เพศ อายุและประสบการณ์ในการ
ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.2 สำหรับนักศึกษาสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ที่อยู่ การรับฟัง ความเหมาะสมของเวลา
ในการนำเสนอ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการวิทยุ
กระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ใน 8 รูปแบบ คือรายการละครวิทยุ
รายการสารคดี รายการสารละคร รายการสนทนา รายการสัมภาษณ์ รายการอภิปราย รายการ
บรรยาย รายการตอบปัญหา

ตอนที่ 3 แนวทางหรือข้อเสนอแนะสำหรับจัดและปรับปรุงแก้ไขรายการวิทยุกระจายเสียง
เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่รับคืนจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 84 และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences Personal Computer Plus) คำนวณหาค่าสถิติ ดังนี้

1. หาค่าความถี่และร้อยละของสถานภาพของประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร
2. หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอและเทคนิคการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง เพื่อการศึกษาแล้วนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานประมาณค่าของเบสท์ (Best, 1970)

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	4.50-5.00
ดี	มีค่าเท่ากับ	3.50-4.49
ใช้ได้	มีค่าเท่ากับ	2.50-3.49
ควรปรับปรุง	มีค่าเท่ากับ	1.50-2.49
ต้องปรับปรุง	มีค่าเท่ากับ	1.00-1.49

แบบสอบถามตอนที่ 3 รวบรวมความและข้อมูลสรุปเป็นความเรียงตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลการวิจัยดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มผู้ผลิตรายการ ผู้ผลิตรายการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงอายุ 34-41 ปี มีส่วนร่วมในการผลิตรายการมาแล้วประมาณ 7-8 ปี และรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละน้อยกว่า 5 รายการ
2. ส่วนนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 20-33 ปี เรียนอยู่ในสาขาวิชาวิทยาการจัดการ รับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยเป็นบางครั้งจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเครือข่ายเพื่อการศึกษา (เครือข่าย 2) ตามจังหวัดที่นักศึกษาอาศัยอยู่หรือใกล้เคียง การรับฟังชัดเจนดี ชอบรายการของมหาวิทยาลัย ความยาวของรายการที่เหมาะสมคือ 30 นาที รูปแบบการนำเสนอรายการมีความน่าสนใจปานกลาง ปริมาณการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละรายการอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน เนื้อหาสาระของรายการที่นำเสนอมีความเหมาะสมแล้ว การ

รับฟังรายการของมหาวิทยาลัยช่วยส่งเสริมการเรียนในระดับปานกลางแต่เห็นว่าเวลาออกอากาศรายการของมหาวิทยาลัยไม่เหมาะสม เพราะตรงกับเวลาทำงานของนักศึกษาเสียเป็นส่วนใหญ่ และเลือกรับฟัง เฉพาะรายการตามชุดวิชาที่ลงทะเบียนเรียน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่เคยผลิต ดังนี้

3.1 กลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 8 รูปแบบ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีอยู่ 2 รูปแบบ คือ รายการสารคดี และรายการสนทนา และรายการมีคุณภาพอยู่ในระดับใช้ได้ 6 รูปแบบ คือ รายการละครวิทยุ รายการสารละคร รายการสัมภาษณ์ รายการอภิปราย รายการบรรยาย รายการตอบปัญหา

3.2 กลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการละครวิทยุอยู่ในระดับใช้ได้ โดยเห็นว่าการเปิดอิน/เปิดเอาท์/ครอสเฟด การเชื่อมและการตัดต่อ (ซึ่งได้สอบถามเฉพาะกลุ่มนักเทคโนโลยีการศึกษาและนายช่างเทคนิค) และความเหมาะสมของเพลงประกอบอยู่ในระดับดี และนักศึกษาเห็นว่าความสามารถของผู้แสดงตามบทละครอยู่ในระดับควรปรับปรุง

3.3 กลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการสารคดีอยู่ในระดับดี และในประเด็นต่าง ๆ อยู่ในระดับดี ยกเว้นความเหมาะสมของเพลงประกอบและการจัดเสียงรบกวนที่อยู่ในระดับใช้ได้

3.4 กลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการสารละครอยู่ในระดับใช้ได้ โดยเห็นว่าผู้ดำเนินรายการให้ความกระจ่างชัดในการปูพื้นฐานนำเรื่อง ความเหมาะสมของ เนื้อหาที่นำมาเสนอในรูปแบบสารละคร ความสละสลวยของภาษาในบทละคร ความเหมาะสมของ เพลงประกอบ ความสมจริงของบทละคร และความสามารถของผู้แสดงตามบทละครอยู่ในระดับใช้ได้ ทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่า ผู้ดำเนินรายการออกเสียงชัดเจนถูกต้องอักขรวิธีอยู่ในระดับดี

3.5 กลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการสนทนาอยู่ในระดับดี โดยเห็นว่าผู้ร่วมรายการหรือวิทยากรมีลีลาการพูดน่าฟังชวนสนใจติดตามความเหมาะสมของ เพลงคั่น และการจัดเสียงรบกวนอยู่ในระดับใช้ได้ ทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่า ผู้ดำเนินรายการออกเสียงชัดเจนถูกต้องอักขรวิธีอยู่ในระดับดี

3.6 กลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการ สัมภาษณ์อยู่ในระดับดี โดยเห็นว่าผู้ให้สัมภาษณ์ออกเสียงชัดเจนถูกอักขรวิธี และมีลีลาการพูดน่า ฟังชวนสนใจติดตามอยู่ในระดับใช้ได้

3.7 กลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการ อภิปรายอยู่ในระดับใช้ได้ โดยเห็นว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับดี

3.8 กลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการ บรรยายอยู่ในระดับใช้ได้ โดยเห็นว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับดี

3.9 กลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอและ เทคนิคการผลิตรายการ ตอบปัญหาอยู่ในระดับใช้ได้ โดยเห็นว่าผู้ร่วมรายการ/วิทยากร/ผู้ตอบปัญหา มีลีลาการพูดน่า ฟังชวนสนใจติดตามอยู่ในระดับใช้ได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายได้ดังนี้

1. นักศึกษาส่วนใหญ่ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัย- ธรรมมาธิราชเป็นบางครั้ง เฉพาะชุดวิชาที่ลงทะเบียนเรียน ทั้งนี้เพราะเห็นว่าเวลาออกอากาศราย- การของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชไม่เหมาะสม เนื่องจากตรงกับเวลาทำงานของนักศึกษา ซึ่ง สอดคล้องกับการวิจัยของวีระ ศรีขาว (2526) ที่ทำการสำรวจความต้องการรายการวิทยุกระจาย เสียงเพื่อการศึกษาทางวิทยุและ ปรชนิษฐ์ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัญหาของ ผู้เรียนคือ เวลาออกอากาศรายการวิทยุตรงกับเวลาทำงาน จึงไม่สามารถรับฟังได้ทุกครั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรยุทธ บุญยะไวโรจน์ (2528) ที่ทำการสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตสาขา วิชาศึกษาศาสตร์ที่มีต่อสื่อ เสริมในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่า การรับฟังรายการของบัณฑิตมีการรับฟังนาน ๆ ครั้ง และสาเหตุส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถรับฟังได้ทุกครั้ง เพราะไม่มีเวลาว่างต้องทำงาน

2. นักศึกษาเห็นว่าผลการรับฟังรายการชัดเจนและเหมาะสมดีแล้ว อาจจะเป็นเนื่องจาก การส่งกระจายเสียงหรือการออกอากาศรายการของมหาวิทยาลัยออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจาย เสียงแห่งประเทศไทยเครือข่ายเพื่อการศึกษา (เครือข่าย 2) ซึ่งส่งสัญญาณครอบคลุมได้ทั่วถึงทุก จังหวัดที่นักศึกษาอาศัยอยู่ และขณะเดียวกันวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่สามารถเข้าไปถึงชนบทที่อยู่ ห่างไกลความเจริญ ขาดการคมนาคม และทุรกันดารเพียงใดก็ได้ ในขณะที่สื่ออื่นเข้าไปไม่ถึง ทั้งนี้

เพราะวิทยุกระจายเสียงไปได้ด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีอยู่ที่ทั่วไปในอากาศ (นภาพรณ์ อัจฉริยะกุล, 2528)

3. ด้านความยาวของรายการที่ออกอากาศที่เหมาะสมนักศึกษาเห็นว่า ควรเป็นรายการละ 30 นาที ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมโภช รอดบุญ (2522) เรื่องความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงทางการศึกษาสำหรับโครงการศูนย์การศึกษาต่อเนื่องจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายจัดระบบและวิจัยสื่อการศึกษา สำนักเทคโนโลยีการศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2524) และวีระ ศรีขาว (2526) ที่พบว่า รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาควรออกอากาศครั้งละ 30 นาที ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่มีเวลามากนักในการฟัง เมื่อมีเวลาพอที่จะฟังจึงต้องการฟังนาน ๆ เพื่อเรียนรู้เนื้อหาสาระมาก ๆ ซึ่งต่างจากงานวิจัยของวีรยุทธ บุญชะโวโรจน์ (2528) ที่พบว่า รายการควรมีความยาวรายการละ 20 นาที

4. นักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอรายการมีความน่าสนใจปานกลางและปริมาณการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละรายการ อยู่ในระดับปานกลางที่ต่างจากงานวิจัยของฝ่ายจัดระบบและวิจัยสื่อการศึกษา สำนักเทคโนโลยีการศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2524) เรื่องทดสอบประสิทธิภาพของสื่อเสริมประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาที่พบว่า ลักษณะของเนื้อหารายการควรเป็นการสรุปประเด็นสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ย้ำเนื้อหาในเอกสารการสอนหรือเสริมเนื้อหาจากเนื้อหาเอกสารการสอน

5. กลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอและเทคนิคการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทั้ง 8 รูปแบบ คือ รายการละครวิทยุ รายการสารคดี รายการสารละคร รายการสนทนา รายการสัมภาษณ์ รายการอภิปราย รายการบรรยาย รายการตอบปัญหานั้น เห็นว่า รายการสารคดีและรายการสนทนาอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฝ่ายจัดระบบและวิจัยสื่อการศึกษา สำนักเทคโนโลยีการศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2524) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ารายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีคุณภาพดี และเป็นไปตามที่มองเดียวกับงานวิจัยของวีรยุทธ บุญชะโวโรจน์ (2528) ที่พบว่า บัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์เห็นว่าคุณภาพด้านเทคนิค และด้านเนื้อหาของรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเพราะว่าในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชนั้น มีคณะกรรมการกลุ่มผลิตช่วยกันพิจารณาถึงประเด็นและวัตถุประสงค์ของรายการนั้น ๆ โดยมีนักเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการผลิตรายการเป็นผู้กำหนดรูปแบบรายการและดำเนินการผลิต ร่วม

กับนายช่างเทคนิคในเรื่องของเทคนิคการผลิตและทดสอบประสิทธิภาพและประเมินประสิทธิภาพและคุณภาพของรายการก่อนออกอากาศ

ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชควรดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอและเทคนิคการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยรูปแบบละครวิทยุ รายการสารละคร รายการสัมภาษณ์ รายการอภิปราย รายการบรรยาย รายการตอบปัญหาที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี เช่นเดียวกับรายการสารคดี และรายการสนทนา

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยเฉพาะรูปแบบการนำเสนอและเทคนิคการผลิตรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยเฉพาะ
2. ควรมีการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัย
3. ควรมีการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบหรือหาความสัมพันธ์ของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้ผลิตและนักศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอและเทคนิคการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเพศและอายุของนักศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอและเทคนิคการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย